

ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณ์นักศึกษาครูและการรับรู้ความสามารถ
 ของตนในการเป็นครุณักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมครุณักวิจัยของ
 นักศึกษาครูในยุคปฏิรูปการศึกษา*

Casual Factors of Researcher Identity and Self-efficacy on Behavior of
 Student Teachers during Educational Reform

วรรณะ บรรจง**

Wanna Banchong

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างเชิงเส้นความสัมพันธ์ของเอกลักษณ์ และพฤติกรรมครุณักวิจัยของนักศึกษาครูที่กำลังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยภาคใต้ 5 แห่ง จำนวน 945 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวัด 13 ฉบับ มีความเชื่อมั่นตั้งแต่ .66-.93 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและการแจกแจงของตัวแปร ส่วนในการตรวจสอบแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมครุณักวิจัยใช้โปรแกรม LISREL 8.72 ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองพฤติกรรมครุณักวิจัยของนักศึกษาครูที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนามาจากทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลของสไตรเกอร์ (Stryker's identity theory) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ ดังนี้ $\chi^2 = 99.86$, $df = 41$, $p\text{-value} = .00$; $RMSEA = .039$; $SRMR = 0.021$; $GFI = .98$; $AGFI = .96$; $CN = 584.79$ โดย ตัวแปรสาเหตุมีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) พฤติกรรมครุณักวิจัยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรเอกลักษณ์นักศึกษาครู ความยึดมั่นผูกพันในบทบาท การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัย การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครู โรงเรียนและครอบครัว ตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันทำนายพฤติกรรมครุณักวิจัยได้ร้อยละ 66 2) เอกลักษณ์นักศึกษาครูได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัย ความ ยึดมั่นผูกพันในบทบาท การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครู และการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว ตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันทำนายเอกลักษณ์นักศึกษาครูได้ร้อยละ 65 3) ความยึดมั่นผูกพันในบทบาทได้รับอิทธิพลทางตรงจากการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัวเพียงตัวแปรเดียว โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 51 และ (4) การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัยนั้นได้รับอิทธิพลจากตัวแปรการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครูเพียงตัวเดียว และทำนายได้น้อยเพียงร้อยละ 6 สำหรับผลการศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลสาเหตุของพฤติกรรมครุณักวิจัยของนักศึกษาครูที่เรียนชั้นปีต่างกัน มีลักษณะโครงสร้างเป็นแบบเดียวกัน และมีค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงภายในและภายนอกบางตัวไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : เอกลักษณ์นักศึกษาครู การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัย พฤติกรรมครุณักวิจัย

*ปริญญาโท สาขา วิทยาศาสตร์สุขภาพบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.

**อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Abstract

The purpose of this study was to develop linear structural relations among identity, self-efficacy, and role performance of student teacher as researchers. The sample group consisted of 945 students from five different southern government universities chosen through a stratified random sampling. The research was conducted by administering 13 instruments with reliabilities ranged from 0.66 to 0.93. In addition, to statistically describe the sample characteristics and variable distribution, data was processed through SPSS for Windows Version 11.5. Hypothesis of casual factors and identity determining role performance of student teachers was tested by LISREL 8.72 program.

The empirical findings was that teacher-researcher's behavior model developed from the Stryker's identity theory, teacher professional socialization, and self-efficacy showed causal correlation ship ($\chi^2 = 99.86$, $df = 41$, p -value = .00, $RMSEA = .039$, $SRMR = 0.021$, $GFI = .98$, $AGFI = .96$, $CN = 584.79$).

It was also found that exogenous variables i.e. socialization at home, school, and teacher institutes had significant effects on endogenous variables i.e. role commitment, professional identity, self-efficacy for being teacher researchers. Variables affected positively were detailed as follows. 1) Teacher researchers were affected by the variables of professional identity, role commitment, self-efficacy for being teacher researchers, as well as socialization at home, school, and teachers' institutes. These variables collectively predicted teacher researchers' behavior at 66 percent. 2) Professional identity was affected by self-efficacy for being teacher researchers, role commitment, socialization at institution, and family. These variables collectively predicted professional identity at 65 percent. 3) Only socialization at family had a direct affect on role commitment at the predictability of 51 percent. 4) Self-efficacy for being teacher researchers was merely affected by socialization at home and teachers' institutes at the predictability of 6 percent.

Moreover, the casual factor analysis of consistent model affecting professional identity and self-efficacy for being teacher researchers, and teacher researcher's behavior of student teachers from different years showed the same form. Similarly, the parameter matrix of casual factors indicating some endogenous and exogenous showed no difference.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการปฏิรูปการศึกษานั้นได้มีจุดมุ่งหมายส่วนหนึ่งที่ต้องการพัฒนาครูให้เป็นครุณักวิจัย โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนในหมวด 4 มาตรา 24 และ 30 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2542 ว่าให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน หรือการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรพัฒนาครูให้ทำการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งจะยิ่งช่วยพัฒนา

ให้เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะในการคิด การจัดการ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม ความรับผิดชอบ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ, 2545:4-15, 17) และยังส่งผลต่อการพัฒนาครุศึกษาก็ให้มีสติปัญญา พฤติกรรมการสอนที่ดี ตลอดจนมีพฤติกรรมแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Loughran; Mitchell; & Mitchell, 2002: 107) นั้นแสดงว่าครูถูกคาดหวังให้มีบทบาทในฐานะครุศึกษาค้นคว้าที่ต้องทำการสอนควบคู่ไปกับการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนหรือกล่าวได้ว่าเป็นครูที่มีลักษณะสองด้านของการสอน (Two sides of teaching) โดยมีกระบวนการสร้างความรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสอนและการวิจัยดำเนินควบคู่กันไปได้ (Freeman, 1998: 105) และถือว่าเป็นบทบาทอันสำคัญของครูที่สอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้งครูประจำการและนักศึกษาครูที่จะออกไปประกอบอาชีพครูในอนาคต (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2546: 17-21)

การมีสมรรถนะของการเป็นครุศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา ต้องได้รับการพัฒนาในหลักสูตรของการฝึกหัดครุศึกษานั้น ยังคงเป็นปัญหาในเชิงระบบของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน หลักสูตรในช่วงระยะที่ผ่านมาได้กำหนดให้มีการเรียนรายวิชาที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาเพียงวิชาเดียว จึงไม่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถภาพการเป็นครุศึกษาค้นคว้าได้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2546) และจากการศึกษาของสุธาสนี บุญญาพิทักษ์ (2545) เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรครุศึกษาค้นคว้าในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่เน้นการสร้างสมรรถภาพการเป็นครุศึกษาค้นคว้า พบว่า สถานภาพของหลักสูตรผลิตครูไม่เอื้อต่อการเป็นครุศึกษาค้นคว้า สภาวะดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น หลักสูตรการผลิตครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตร 5 ปี) ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะผลิตบัณฑิตครูให้เป็นครุศึกษาค้นคว้าที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ ในการแสวงหา

ความรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (สำนักงานสถาบันราชภัฏ, 2546: 3)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นครุศึกษาค้นคว้า (Teacher as researcher) จึงเป็นอีกมิติหนึ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาในวิชาชีพครู เพราะจะนำมาซึ่งความเชี่ยวชาญ และสอดคล้องกับองค์ความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคม การแสวงหาความรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีมีข้อมูลสนับสนุนอย่างเชื่อถือได้ จะทำให้ครูเกิดคุณลักษณะในการแสวงหาความรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน การวิเคราะห์ปัญหา สร้างกิจกรรม การประเมิน และแก้ไข พัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ และพัฒนาความใฝ่รู้ในการวิจัยเพิ่มขึ้น (Zellermayer, & Taback, 2006: 33-49; Orland-Barak, & Tillema, 2006: 1-3) นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาเอกลักษณ์ความเป็นครุศึกษาค้นคว้าให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ทำให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้อิงทฤษฎี วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อให้ตนเองสามารถคิดวิเคราะห์ การเลือกแหล่งการเรียนรู้ การรับข้อมูลที่เหมาะสมและนำเอาเอกลักษณ์ความเป็นวิชาชีพครูที่ได้หล่อหลอมในสถาบันฝึกหัดครูมาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ เพื่อให้ตนเองมีความพร้อมในการเป็นครุศึกษาค้นคว้า (Kovacic, 2005: 95-97) ทำให้นักศึกษามีการรับรู้บทบาท ความผูกพันในวิชาชีพครูที่จะแสดงบทบาทในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพอย่างสมบูรณ์ (Etheridge, 2005: Abstract)

ในการที่จะพัฒนานักศึกษาให้เป็นครุศึกษาค้นคว้าได้นั้น ต้องมีความเข้าใจอย่างแท้จริงในองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่สำคัญของวิชาชีพครูทั้งที่เป็นองค์ประกอบภายในตัวบุคคล และสถานการณ์ต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้การพัฒนาความเป็นวิชาชีพครูที่ดีเหมาะสมแก่นักศึกษาอย่างถูกต้องและเต็มศักยภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีความรู้สึกนึกคิดที่จะเรียนรู้บทบาทของตนในสังคมในทางที่ดี อันเป็นการสร้างให้นักศึกษามีเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพครู ตามนโยบายการศึกษาของชาติที่ต้องทันกับ ความ

สลับซับซ้อนของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ พื้นฐานความคิด ค่านิยม อุดมการณ์ ซึ่งมีผลต่อปรัชญาความเชื่อของครูที่จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานของตน (Barty, 2004: 1)เอกลักษณ์ของนักศึกษาครูเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบุคลิกภาพของคนที่จะเป็นครู ซึ่งมีการพัฒนาจากการบูรณาการของเอกลักษณ์เดิมของบุคคลเมื่อเป็นนักศึกษา (Previous self identity) ทำให้บุคคลมีการเรียนรู้บทบาทของตนในวิชาชีพ (Cohen, 1981: 22-23) ซึ่งบุคคลที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนแล้วก็ยากที่จะเปลี่ยนแปลงและมีความมั่นคงแม้ว่าเวลาจะผ่านไป (Stryker; & Serpe, 1982: 201-202) เอกลักษณ์ของบุคคลจึงเป็นความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาทเฉพาะกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลทำให้บุคคลนั้นรู้ว่าตนเองเป็นใคร มีหน้าที่ต้องทำอะไรอย่างไรถึงแม้ว่าจะไปอยู่ในสถานการณ์อื่นที่แตกต่างกัน การที่นักศึกษามีเอกลักษณ์วิชาชีพครูด้านการวิจัย จะช่วยให้นักศึกษาเป็นครูด้วยจิตวิญญาณที่สามารถสะท้อนให้เห็นจากการปฏิบัติงาน การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างผสมกลมกลืนอย่างลึกซึ้งตามมาตรฐานวิชาชีพครู (Palmer, 2002: 3-4)

ตามแนวคิดทฤษฎีของสไตรเกอร์ (Stryker, 1968: 83-94) ได้อธิบายเกี่ยวกับการทำนายพฤติกรรมของบุคคล ที่สามารถศึกษาผลสะท้อนจากความเด่นของเอกลักษณ์ และความเด่นของเอกลักษณ์นั้นมาจากความยึดมั่นผูกพันในบทบาท และความยึดมั่นผูกพันในบทบาทเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในเครือข่ายทางสังคม โดยที่เบอร์คและไรซ์ (Burke; & Reitzes, 1981: 88) ได้กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในเครือข่ายทางสังคมนั้นจะส่งผลต่อจิตใจและการพัฒนาเอกลักษณ์ของบุคคลอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตามตำแหน่งที่บุคคลครอบครองอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (Stryker; & Serpe, 1994: 2; Serpe, 1987: 45-46) ซึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของนักศึกษาครูนั้น พบว่า

มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอก (Barty, 2004: 2-4; citing Miller Marsh. 2002; Danielawicz, 2001) ที่จะหล่อหลอมเอกลักษณ์เฉพาะความเป็นวิชาชีพครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยผ่านกระบวนการของการถ่ายทอดทางสังคมทั้งจากครอบครัว สถานศึกษา ที่ได้พัฒนาให้เกิดเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของตนเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนและปฏิบัติตนที่เหมาะสมในขณะที่กำลังศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู และเป็นรากฐานอันมั่นคงให้บัณฑิตวิชาชีพครูเป็นบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพครูได้อย่างมีคุณภาพสม่ำเสมอ (Miller Marsh. 2005: Abstract)

อย่างไรก็ตามการทำนายพฤติกรรมตามบทบาทนั้น สไตรเกอร์ และเบอร์ค (Stryker; & Burke, 2000: 202) สเตทส์และเบอร์ค (Stets; & Burke, 2000: 224) เบอร์ค และไรซ์ (Burke; & Reitzes, 1991: 239) ได้เสนอแนะว่าควรนำตัวแปรทางจิตวิทยามาศึกษาร่วมกับเอกลักษณ์ในสถานการณ์นั้นๆ จะช่วยให้ทำนายพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ความสามารถของตน ในการสังเคราะห์งานวิจัยของ มัลตัน บราวน์ และเลนท์ (ปรีดา เบ็ญคาร. 2548: 2; อ้างอิงจาก Multon; Brown; & Lent, 1991: 30) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานในด้านการวิจัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีดา เบ็ญคาร (2548) ที่พบผลเช่นเดียวกันว่า ครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการวิจัยสูงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการวิจัยในชั้นเรียนสูง ดังนั้น ในการวิจัยนี้จึงได้นำตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนมาศึกษาร่วมกับเอกลักษณ์ นักศึกษาครูตามแนวคิดดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย ซึ่งถ้าผลเป็นไปตามข้อเสนอของนักวิชาการก็จะช่วยให้มีสารสนเทศใหม่ในการอธิบายพฤติกรรมตามบทบาทนักศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น พบว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจาก

เอกลักษณ์ของบุคคล รวมทั้งรับรู้ความสามารถของตนในด้านนั้นๆ และเอกลักษณ์ของบุคคลเกิดจากผลของการถ่ายทอดทางสังคม ความยึดมั่นผูกพันในบทบาทที่จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะดังกล่าว ดังนั้นการศึกษาเพื่อหาสาเหตุสำคัญของเอกลักษณ์ของนักศึกษาครูจะทำให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของนักศึกษาครู รวมทั้งการศึกษามูลของเอกลักษณ์ และการรับรู้ความสามารถของตน ของนักศึกษาครูว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นครูนักวิจัยของนักศึกษาครูอย่างไร ซึ่งผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะพัฒนาหลักสูตรการกำหนดนโยบายด้วยกลยุทธ์ที่หลากหลาย เพื่อให้ นักศึกษามีเอกลักษณ์แห่งวิชาชีพอย่างแท้จริง อันจะเป็นรากฐานแก่นักจิตวิทยาวิชาชีพครูให้สามารถปฏิบัติงานด้านการสอนเพื่อการวิจัยและการวิจัยเพื่อการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความมั่นใจในวิชาชีพของตนเพื่อสรรค์สร้างสังคมให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุของเอกลักษณ์ และพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครู โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียน และสถาบันฝึกหัดครูที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในบทบาท เอกลักษณ์นักศึกษาครู และพฤติกรรมครูนักวิจัย
2. เพื่อศึกษาความยึดมั่นผูกพันในบทบาทที่มีต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครู และผลของเอกลักษณ์นักศึกษาครูที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครู
3. เพื่อศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยที่มีต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครูและพฤติกรรมครูนักวิจัย

4. เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของเอกลักษณ์นักศึกษาครู และพฤติกรรมครูนักวิจัย ในนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักศึกษาครูการศึกษาชั้นพื้นฐาน (หลักสูตร 5 ปี) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 3,844 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักศึกษาครูการศึกษาชั้นพื้นฐาน (หลักสูตร 5 ปี) ที่เข้าเรียนระหว่างปีการศึกษา 2547 ถึง 2549 ในมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ 5 แห่งจำนวน 945 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ซึ่งใช้ชั้นปีเป็นตัวแบ่งชั้น ได้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นชั้นปีที่ 2 จำนวน 320 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 308 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 317 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 14 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะชีวิตสังคมและภูมิหลัง ชุดที่ 2-14 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา คือ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบวัดการเป็นแบบอย่างจากบิดามารดา แบบวัดการถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียน แบบวัดการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบวัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบวัดความยึดมั่นผูกพันเชิงปฏิสัมพันธ์ แบบวัดความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ แบบวัดความเด่นของเอกลักษณ์ แบบวัดความภาคภูมิใจในบทบาท แบบวัดความสำคัญของเอกลักษณ์ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย แบบวัดพฤติกรรมการวิจัย และแบบวัดความตั้งใจในการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย แบบวัดที่ใช้มีความเชื่อมั่น (Reliability) ระหว่าง .66 -.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเองและผู้ช่วยนักวิจัยที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยมาแล้ว โดยการประสานงานขอให้นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ต้องการเก็บข้อมูล และผู้วิจัยได้มีการประสานงานด้วยตนเองล่วงหน้าก่อนที่จะเก็บข้อมูลจริงกับมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน กล่าวคือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 11.5 เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ สำหรับอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness : SK) ค่าความโด่ง (Kurtosis : KU) ของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการพัฒนาแบบจำลองเพื่อทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงสาเหตุของเอกลักษณะและพฤติกรรมครุณักวิจัยของนักศึกษาคู ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองเชิงสาเหตุของเอกลักษณะและพฤติกรรมครุณักวิจัยของนักศึกษาคูโดยภาพรวมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และคำนวณขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเอกลักษณะและพฤติกรรมครุณักวิจัยของนักศึกษาคู ด้วยโปรแกรม LISREL version 8.72

ผลการวิจัย

1. **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น** การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาคูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคูของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวนทั้งหมด 945 คน พบว่า นักศึกษาคูนั้นมีเพศหญิง

มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 80.70) เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆจำนวนใกล้เคียงกัน (สูงสุดร้อยละ 21 และต่ำสุดร้อยละ 18.70) เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 23.90) มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.00 มากที่สุด (ร้อยละ 37.46) และเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51–4.00 น้อยที่สุด (ร้อยละ 8.36) เป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 33.90, 32.60; และ 33.50 ตามลำดับ) เป็นนักศึกษาที่ยังไม่เรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มากที่สุด (ร้อยละ 37.40) และเรียนวิชาดังกล่าวเรียบร้อยแล้วน้อยที่สุด (ร้อยละ 17.90) เป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 102 คน (ร้อยละ 10.70) และไม่ได้รับทุน จำนวน 843 คน (ร้อยละ 89.30) อาชีพของบิดามารดาส่วนใหญ่ทำสวน (ร้อยละ 45.90; และ 43.90 ตามลำดับ) และนักศึกษาพักในหอพักมากที่สุด (ร้อยละ 61.41) และพักกับครอบครัว (ร้อยละ 13.90)

2. **การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของ ตัวแปร** ในการตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปรนั้นผู้วิจัยต้องการตรวจสอบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีการแจกแจงเป็นปกติหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ และความโด่ง โดยพบว่า ความภาคภูมิใจในบทบาทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.71) และความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.70) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้ มีค่าไม่เกิน 1 กล่าวคือ มีค่าตั้งแต่ .77 ถึง .78 แสดงว่าข้อมูลที่ได้มีการกระจายปานกลาง (บุญชม ศรีสะอาด, 2541: 94) และเมื่อพิจารณาค่าความเบ้และความโด่งพบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีค่าความเบ้ไม่เกิน 2 (ค่าสูงสุดที่ได้เท่ากับ -1.17) และมีค่าความโด่งไม่เกิน 10 (ค่าสูงสุดที่ได้เท่ากับ 3.92) ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Kline, 2005: 50) ผู้วิจัยยังได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว (Bivariate relationship) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการตรวจสอบ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ศึกษา มีค่าความสัมพันธ์กันเชิงบวก มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .004 ถึง .800 โดยที่ความยึดมั่นผูกพันเชิงปฏิสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์มากที่สุด ($r = .800, p < .001$) รองลงมาคือการถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียนกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($r = .733, p < .001$) ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ น้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงถือว่าข้อมูลดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

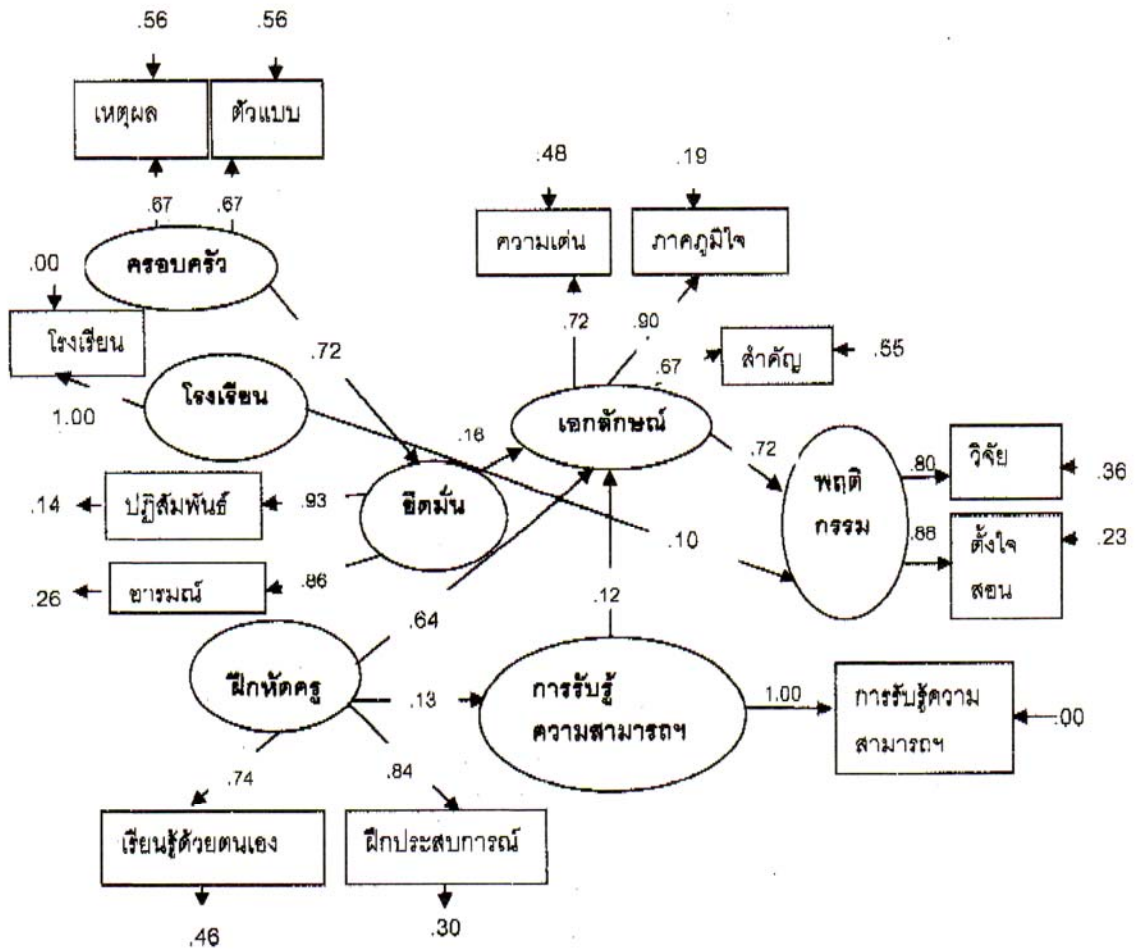
3.1 การทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของเอกลักษณ์และพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครู เพื่อตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 1-3

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุหรือการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Linear Structural Relationship Model : LISREL) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในแบบจำลอง โดยการหาขนาดอิทธิพลที่ปรากฏในความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและทดสอบว่าแบบจำลองที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ผลการทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิง

สาเหตุของเอกลักษณ์และพฤติกรรมการวิจัยหลังจากได้ปรับแบบจำลองแล้วนั้น แบบจำลองสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร รวมทั้งค่าการทดสอบความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า กล่าวคือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 99.86; $df = 41$; $p\text{-value} = .00$; $RMSEA = .039$; $SRMR = 0.021$; $GFI = .98$; $AGFI = .96$; $CN = 584.79$ (ดูภาพประกอบ 1)

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมตามทฤษฎีเอกลักษณ์ของสไตรเกอร์ พบว่า ตัวแปรเอกลักษณ์นักศึกษาครูมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .72 ตัวแปรความยึดมั่นผูกพันในบทบาทเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างเอกลักษณ์นักศึกษาครูกับกลุ่มการถ่ายทอดทางสังคมนั้น พบว่า มีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16 และความยึดมั่นผูกพันในบทบาทยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยผ่านเอกลักษณ์นักศึกษาครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .11

ตัวแปรทางจิตวิทยา คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .12 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย โดยผ่านเอกลักษณ์นักศึกษาครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .09

ภาพประกอบ 1 ผลการประมาณค่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของเอกลักษณ์นักศึกษาครูและพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครูในกลุ่มรวม จำนวน 945 คน

ตัวแปรในกลุ่มการถ่ายทอดทางสังคมนั้น การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครูมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครูและการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .64 และ .24 ตามลำดับ และการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครูโดยการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .03 และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยผ่านเอกลักษณ์นักศึกษาครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .48

ในขณะที่ตัวแปรการถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .13 สำหรับการถ่ายทอดทาง

สังคมจากกรอบครีว มีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันในบทบาท โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .72 นอกจากนี้การถ่ายทอดทางสังคมจากกรอบครีวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครูผ่านความยึดมั่นผูกพันในบทบาท และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยผ่านความยึดมั่นผูกพันในบทบาท และเอกลักษณ์นักศึกษาครู โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .11 และ .08 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์อิทธิพลของการทำนาย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสองระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผล พบว่า อิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยมากที่สุด คือเอกลักษณ์นักศึกษาครู โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพล

เท่ากับ.72 ($\beta = .72$; $t=14.65$) รองลงมาได้แก่ การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครู สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ.48($\beta = .48$; $t=10.61$) การถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียน($\beta = .13$; $t=3.59$) ความยึดมั่นผูกพันในบทบาท($\beta = .11$; $t=3.75$) การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย ($\beta = .09$; $t=4.73$)การถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว ($\beta = .08$; $t=3.73$) ตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันทำนายพฤติกรรมครูนักวิจัยได้ร้อยละ 66

อิทธิพลที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครูมากที่สุดคือ การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครู โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ .67 ($\beta = .48$; $t=13.21$) รองลงมาได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันในบทบาทสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ .16($\beta = .11$; $t=3.78$) การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย($\beta = .12$; $t=4.67$) การถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว ($\beta = .11$; $t=3.76$) ตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันสามารถทำนายเอกลักษณ์นักศึกษาครูได้ร้อยละ 65

ความยึดมั่นผูกพันในบทบาทนั้น พบว่า ได้รับอิทธิพลจากการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัวเพียงตัวแปรเดียว โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ .72($\beta = .72$; $t=18.10$) และสามารถทำนายความยึดมั่นผูกพันในบทบาทได้ร้อยละ 51

การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครูเพียงตัวแปรเดียวมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ .12 ($\beta = .12$; $t=6.99$) และสามารถทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยได้เพียงร้อยละ 6

3.2 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลเอกลักษณ์นักศึกษาครูและพฤติกรรมครูนักวิจัยระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4,3 และ 2 เพื่อตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 4

การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของสัมประสิทธิ์ของการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัด

ครู การรับรู้ความสามารถของตน และความยึดมั่นผูกพันในบทบาทที่มีต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครู และเอกลักษณ์นักศึกษาครูกับพฤติกรรมครูนักวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบรูปแบบโครงสร้างการถ่ายทอดทางสังคมระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 ค่าไคร้สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาดัชนีความกลมกลืนในแต่ละกลุ่มย่อย พบว่า ทั้งสามชั้นปีโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดีคือมีค่า GFI สูงกว่า .90 และมีค่า SRMR ต่ำกว่า .08 ทุกกลุ่ม แสดงว่าสมการความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของเอกลักษณ์และพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาทั้งสามชั้นปีมีรูปแบบความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่เสนอไว้สามารถอธิบายเอกลักษณ์นักศึกษาครูและพฤติกรรมครูนักวิจัยได้ทั้งสามกลุ่ม สำหรับการเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์อิทธิพลของการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครู การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย และความยึดมั่นผูกพันในบทบาทที่มีต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครูระหว่างนักศึกษาทั้งสามชั้นปีคือปี 4 ปี 3 และปี 2 พบว่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครู การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย และความยึดมั่นผูกพันในบทบาทที่มีต่อเอกลักษณ์ และสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากเอกลักษณ์นักศึกษาครูที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยไม่แตกต่างกันในทุกชั้นปี นั่นแสดงว่าเอกลักษณ์ของนักศึกษาครูของนักศึกษาทุกชั้นปีไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะได้รับผลมาจากสิ่งใด ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมครูนักวิจัยก็ไม่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากสัมประสิทธิ์อิทธิพลของเอกลักษณ์นักศึกษาครู

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 ต้องการศึกษารายผลของการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียน และสถาบันฝึกหัดครูที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในบทบาท เอกลักษณ์นักศึกษาครู และพฤติกรรมครูนักวิจัย การวิจัยพบผล ดังนี้

1.1 การถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันในบทบาท และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครู และพฤติกรรมครูนักวิจัยผ่านความยึดมั่นผูกพันในบทบาท

จากผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยแรกทางสังคมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วยในฐานะสมาชิกของสังคมทำให้บุคคลมีการเรียนรู้ ก่อให้เกิดพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ด้านแนวความคิด และสิ่งที่ตามมาของประสบการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านั้นมีศูนย์กลางมาจากการถ่ายทอดทางสังคมครอบครัว ผ่านตัวแทนทางสังคม คือ บิดามารดา(Sullivan. 2004 : 78) ที่ช่วยในการสืบทอดสิ่งต่างๆ อย่างเป็นปึกแผ่นให้แก่บุตรได้ประพฤติปฏิบัติต่อกันตามวิถีการดำเนินชีวิต (Torres. 2004: 313 citing Marin.2000 : 184; Ceja. 2006: 100-102) การเป็นแบบอย่างของผู้ใหญ่ที่ประพฤติปฏิบัติต่อกันทั้งที่เป็นเชิงบวก เชิงลบ การตัดสินใจ และท่าทีของผู้ใหญ่ที่มีต่อกัน การชี้แนะพฤติกรรมที่เหมาะสมให้นำไปปฏิบัติที่นำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดีถูกต้องตามแบบของครอบครัว และเป็นแรงจูงใจที่จะก้าวต่อไปเพื่อแสวงหาและพัฒนาเอกลักษณ์ของตน พร้อมทั้งจะเรียนรู้กับผู้อื่นในสังคม (Koivers, & et. al., 2005 : 596) ดังนั้นการที่ทำให้บุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะบุตรหลานนั้น ครอบครัวต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก อย่างสมเหตุสมผล รวมทั้งการเป็นวิถีในการปฏิบัติที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กนั้นเชื่อมั่นในครอบครัวของตน และนำมาสู่การยอมรับบทบาทของครอบครัวที่มีต่อการดำเนินชีวิตและบทบาทของตนเอง มีความแน่นแฟ้นภายในครอบครัวนำไปสู่การแสดงบทบาทที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนต่อไป

1.2 การถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ งามตา วนิชานนท์ และอุษา ศรีจินดารัตน์ ที่พบว่า นักเรียน

ระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนกับเพื่อนและกับครูจากโรงเรียนนั้นมีพฤติกรรมการเรียนอย่างรับผิดชอบ โดยที่มีการเตรียมความพร้อมของตนในการเรียน ตั้งใจ สนใจเรียนในห้องเรียนและทำงานที่มอบหมายตามที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการพัฒนานักเรียนของครูในระดับมัธยมศึกษาได้มุ่งพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน และเป็นแบบอย่างในเชิงพฤติกรรมแก่ผู้เรียนเพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และเห็นผลทันทีในด้านพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ซึ่งมาร์คและจอห์น (Marks & Jones.2004: 307-319) ได้สรุปแนวคิดจากการศึกษากับนักศึกษาครู ว่านักศึกษาครูที่ได้มีโอกาสเรียนรัฐวิชาการ และข้อมูลในการศึกษาจากครู ครูแนะแนวในโรงเรียนนั้น จะส่งผลให้นักเรียนนำมาเป็นข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของตนเอง เกิดภาพพจน์ในใจของผู้เรียนในการตัดสินใจเลือกเรียนครูในระดับอุดมศึกษาต่อไป ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ไบลินน์ และจอห์นตัน (Blinne, & Jhnton, 1998: 569-576) นั้นแสดงให้เห็นว่า การที่ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องใน ระดับมัธยมศึกษา มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการกระทำพฤติกรรม ทำให้นักเรียนเหล่านั้นนำไปเป็นแนวปฏิบัติเพื่อการตัดสินใจในการเลือกเรียน และวิธีการเรียนของตนในระดับอุดมศึกษา

1.3 การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครูมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครู และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครูและพฤติกรรมครูนักวิจัยผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบนั้น มีผลงานและแนวคิดที่สอดคล้องซึ่งชี้ให้เห็นว่าเอกลักษณ์ของนักศึกษาครูนั้นมีการก่อรูป สร้างขึ้น และปรับเปลี่ยนด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกันในการพัฒนา (Smagorinsky, et.

al., 2004 : 12 - 13; Mockler, Normanhurst, & Sachs. 2002: 8)แล้วค่อยเข้าสู่กระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบในสถาบันฝึกหัดครู โดยมีหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การทำกิจกรรม การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การเรียนรู้การทำงานร่วมกับชุมชน การปรับตัว และแนวคิดอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับความเป็นครู รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ ประสบการณ์ การแสวงหาข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดรวมทั้งการนำเสนอแนวคิดของตนจะช่วยพัฒนาเอกลักษณ์ความเป็นครูของนักศึกษาที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาเอกลักษณ์ความเป็นครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความแตกต่างจากวิชาชีพอื่น เกิดเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัด ทำให้นักศึกษามีความรัก ศรัทธาและมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูของตน (Entwistle , & Peterson, 2004: 48) และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์

นั่นแสดงให้เห็นว่า การที่นักศึกษาได้มีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การได้รับคำชี้แนะจากอาจารย์ผู้สอนในด้านการสอน การเรียน ความเป็นครู การให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมทำให้นักศึกษาครูรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการวิจัย จะช่วยพัฒนาเอกลักษณ์ของตนในฐานะนักศึกษาคูที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัย เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 ต้องการศึกษาคำมั่นผูกพันในบทบาทที่มีต่อเอกลักษณ์ นักศึกษาคู และผลของเอกลักษณ์นักศึกษาคูที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาคู ผลการวิจัย พบว่า คำมั่นผูกพันในบทบาทมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาคู และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยผ่านเอกลักษณ์นักศึกษาคูและเอกลักษณ์นักศึกษาคูมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย

ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามทฤษฎีเอกลักษณ์ของสไตรเกอร์ ที่อธิบายถึงพฤติกรรมตามบทบาทของ

บุคคล(Role performance) ที่เป็นผลมาจากโครงสร้างทางสังคม(Society) ที่เป็นระดับมหภาค โดยมีความยึดมั่นผูกพันในบทบาท (Commitment) เป็นตัวเชื่อมระหว่างเครือข่ายทางสังคม และในระดับจุลภาค คือตัวตน (Self) โดยมีเอกลักษณ์ (Identity) เป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมออกมาตามความเด่นของเอกลักษณ์ โดยทฤษฎีนี้มีหลักการว่า ความผูกพันในบทบาทจะส่งผลต่อเอกลักษณ์ และความเด่นของเอกลักษณ์จะส่งผลต่อพฤติกรรมตามบทบาท (Stryker, 2000: 27; Burke, 2006: 81-82,93) โดยขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญกับความเด่นของเอกลักษณ์ (Stryker, 1987: 97, 2000: 27) และการมีเอกลักษณ์ที่มั่นคงจากการพัฒนาจากแหล่งที่หลากหลายที่ทำให้บุคคลคงดำรงรักษาเอกลักษณ์เอาไว้ และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ (Burke, 2006: 81-94) สำหรับเอกลักษณ์ของนักศึกษาคูเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบุคคล จริยธรรมของวิชาชีพและบริบททางสังคม ทั้งนี้เพราะบุคคลมีความเป็นตัวของตัวเอง ประกอบกับสังคมมีการเคลื่อนไหวที่บุคคลต้องติดต่อสัมพันธ์กัน โดยอาศัยบรรทัดฐานทางสังคม การที่ครูจะออกไปรับใช้สังคมต้องผ่านกระบวนการพัฒนาให้มีเอกลักษณ์ภายใต้บริบทของสังคม และสอดคล้องกับความเป็นตัวของตนเอง โดยที่นักศึกษาต้องได้มีโอกาสพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยใช้บรรทัดฐานของสังคม ทำให้นักศึกษาซึมซับสิ่งเหล่านี้เข้าไปเป็นแนวคิด และนำไปสู่เป้าหมายสำหรับตนเอง ซึ่งการพัฒนาให้นักศึกษาให้มีเอกลักษณ์ของความเป็นครู ต้องมีสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เมื่อบุคคลได้เลือกปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับของสังคม ก็จะกลายเป็นบรรทัดฐานในการยึดถือปฏิบัติของเขาต่อไปจนกลายเป็นเอกลักษณ์ (Agee, 2004: 749 – 750 citing Dub, 1969)

นั่นแสดงให้เห็นว่าความยึดมั่นผูกพันในบทบาทมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาคูและมี

อิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครุณักวิจัย เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นในทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลของสไตรเกอร์ให้มีความเด่นชัดในการศึกษาตามบริบทที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

3. จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 ต้องการศึกษารับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัยที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์และพฤติกรรมครุณักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัยมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครุ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครุณักวิจัยผ่านเอกลักษณ์นักศึกษาครุ ซึ่งตามแนวคิดของเบอร์คได้กล่าวว่าตัวแปรทางจิตวิทยาอาจจะมีลักษณะคาบเกี่ยว (Overlap) กันได้กับเอกลักษณ์และหรืออาจจะส่งผลซึ่งกันและกันก่อนที่จะส่งผลต่อพฤติกรรม (Burke, 1980, 2006) หรืออาจจะเป็นไปได้ที่อาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครุไม่ได้เน้นย้ำให้นักศึกษาคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเองในทางวิชาการมากเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์มุ่งเน้นที่ผลงานของนักศึกษามากกว่า มีการแก้ไขงานตามที่อาจารย์แนะนำมากกว่าที่จะเชื่อมั่นในเชิงวิชาการของตนในการวิจัย จึงทำให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามแนวคิดของแบนคูราซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการตัดสินใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมในสภาพการณ์ต่างๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ กล่าวคือ (1) การรับรู้ความสามารถของตน และ (2) ความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น โดยมองว่าการรับรู้ความสามารถของตนจะเป็นตัวตัดสินใจว่าความสามารถของการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างไร ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนจะเป็นตัวกำหนดแบบแผน กระบวนการรู้คิด กระบวนการจูงใจ กระบวนการด้านความรู้สึก และกระบวนการเลือก เมื่อบุคคลอยู่ในสภาพการณ์ที่ต้องใช้ความพยายามสูง และบุคคลที่การรับรู้ความสามารถของตนสูงจะมองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นโอกาสที่จะจูงใจตนเอง มีสภาวะอารมณ์ที่ดี และพร้อมจะเลือกกิจกรรมที่ท้าทายเพื่อให้ตนเองไปสู่เป้าหมาย

4. จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 4 ต้องการเปรียบเทียบความแตกต่างของเอกลักษณ์นักศึกษาครุ การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัยและพฤติกรรมครุณักวิจัยในนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน พบว่าไม่มีความแตกต่างในการอธิบายเอกลักษณ์นักศึกษาครุ การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัย และพฤติกรรมครุณักวิจัยของนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาผลตามแนวคิดทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม พบว่าการถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครุณักวิจัย ในขณะที่การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครุมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครุ และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัย และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครุณักวิจัย โดยที่การถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียนนั้นมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงในชั้นปีที่ 2 และลดลงอย่างเด่นชัดในนักศึกษาชั้นปีที่ 4 (ชั้นปีที่ 2=.18, ชั้นปีที่ 3=.09 และชั้นปีที่ 4=.10) ในขณะที่การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครุมีอิทธิพลต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครุในแต่ละชั้นปีแตกต่างกัน (ชั้นปีที่ 2=.72, ชั้นปีที่ .55 และชั้นปีที่ 4=.61) และมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัย แต่ละชั้นปี (ชั้นปีที่ 2=.09, ชั้นปีที่ .21 และชั้นปีที่ 4=.40) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครุผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครุณักวิจัย แตกต่างกันในแต่ละชั้นปี (ชั้นปีที่ 2=.08, ชั้นปีที่ .09 และชั้นปีที่ 4=.31) จากผลการวิจัย ดังกล่าวนั้นชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของทฤษฎีที่นำมาศึกษาครั้งนี้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในการอธิบายเอกลักษณ์นักศึกษาครุ และพฤติกรรมครุณักวิจัย กล่าวคือ แนวทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลของสไตรเกอร์ และทฤษฎีการรู้คิดทางสังคมเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนของแบนคูรา ซึ่งทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมตามแนวคิดของ สเตตัน และฮันท์ (staton, & Hunt, 1992: 109-137) นั้นได้นำทฤษฎีและกรอบแนวคิด

เกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครูตามลำดับระยะเวลาการเข้าสู่บทบาทในวิชาชีพครู ซึ่งมี 3 ระยะเวลา กล่าวคือ (1) ระยะเวลาหลังก่อนเข้ารับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครู (2) ระยะเวลาการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครู ระหว่างการศึกษา ก่อนการเป็นครูประจำการ และ (3) ระยะเวลาการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ซึ่งในระยะแรกเด็กจะเกิดมโนทัศน์ (Concept) เกี่ยวกับวิชาชีพครูจากครูผู้สอนในระดับก่อนอุดมศึกษา ครอบครัว หรือสื่อต่างๆ ที่สร้าง เจตคติ ค่านิยม อุดมการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพครู ทำให้ต้องตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพครู แต่นักเรียนเหล่านั้นผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนในสถาบันฝึกหัดครู ลักษณะดังกล่าวจะถูกถอดถอน (Desocialization) จากสถานภาพการเป็นนักเรียนเข้าสู่การถ่ายทอดการเป็นวิชาชีพครู (Resocialization) อีกครั้งจากสถาบันฝึกหัดครู ทั้งการกระทำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากอาจารย์ เพื่อนนักศึกษา การฝึกประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักศึกษามีการรู้จัก มีความตระหนักในตนเอง การพัฒนาเอกลักษณ์ ความเป็นวิชาชีพครูของตน (Barty, 2004: 2-4) และมีการแสดงพฤติกรรมตามบทบาทตามเอกลักษณ์ของตน ซึ่งแนวคิดการถ่ายทอดทางสังคม ที่นักศึกษาได้รับจากโรงเรียน และสถาบันฝึกหัดครูนั้น ได้แสดงให้เห็นว่าสถาบันฝึกหัดครูทำหน้าที่ในการผลิตครูนั้น ได้มีการจัดการศึกษา และได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของความเป็นวิชาชีพครู และทำให้นักศึกษาแสดงบทบาทที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของตน โดยเฉพาะพฤติกรรมการเป็นครูนักวิจัยตามแนวปฏิรูปการศึกษา

จากผลการวิจัยที่พบว่า การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันฝึกหัดครูมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์นักศึกษาครู และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4, 3 และ 2

แตกต่างกัน และยังพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยแตกต่างกันในนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกันนั้น เป็นการเชื่อมโยงทฤษฎี 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคล และทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเข้าด้วยกันเพื่ออธิบายเอกลักษณ์ของนักศึกษาครู การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัย และพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ช่วยในการทำงานลักษณะดังกล่าวให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของเอกลักษณ์การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยในยุคปฏิรูปการศึกษานั้น จากผลการวิจัยที่ศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคม ซึ่งจะทำให้โครงสร้างทางสังคมมีความเข้มแข็ง และช่วยให้เยาวชนมีความยึดมั่นผูกพันในบทบาทของตน นำไปสู่การมีเอกลักษณ์ที่มีความเข้มแข็ง และนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของตน ดังนั้นตัวแทนทางสังคม คือครอบครัว กับสถานศึกษาควรทำหน้าที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยที่ครอบครัวซึ่งเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมหน่วยแรกที่เยาวชนใกล้ชิดและมีผลต่อการประพฤติปฏิบัติตน สร้างความยึดมั่นผูกพันที่ดีแก่เด็กให้อยู่กับครอบครัว และพัฒนาเอกลักษณ์พื้นฐานที่จะนำไปสู่การมีเอกลักษณ์ทางวิชาชีพที่ดีต่อไป โดยตัวแทนที่รับช่วงต่อที่สำคัญคือสถานศึกษา โดยเฉพาะคณะ ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ซึ่งทำหน้าที่ในการผลิตครูโดยตรงของสถาบันอุดมศึกษา ควรมีการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของการเป็นครูนักวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร หลักสูตรเพื่อพัฒนานักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นครุณักวิจัย เป็นมโน-ทัศน์ที่สำคัญที่ทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้และนำไปใช้ในการสอนในสถานการณ์จริงภายใต้บริบทของผู้เรียน โดยควรมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีโอกาสในการเรียนรู้กระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง มีกรอบและทิศทางในการปฏิบัติการสอนเพื่อใช้การวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้อ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความมุ่งมั่น มีความภาคภูมิใจ และเห็นถึงความสำคัญว่าตนเองจะต้องมีบทบาทในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษา และการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความรวดเร็ว

เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรที่จะนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน หรือการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน โดยสามารถที่จะทำได้ใน 4 รูปแบบ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์. 2547: 3-4) กล่าวคือ 1) การสอนที่อาจารย์ผู้สอนนำการวิจัยมาประกอบประกอบการเรียนการสอน 2) การสอนที่มุ่งให้นักศึกษาแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิจัยมาประกอบประกอบการเรียนการสอน 3) ผู้สอนมีบทบาทให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการวิจัย และหรือให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำวิจัยกับอาจารย์ผู้สอน และ 4) การสอนที่ให้นักศึกษาทำวิจัยด้วยตนเองในทุกขั้นตอน โดยอาจารย์เป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือในทุกขั้นตอน เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน นอกจากนี้ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้แล้ว ควรที่จะกระตุ้น ให้กำลังใจ สร้างความมุ่งมั่น ความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง และเห็นถึงความสำคัญในการใช้การวิจัย และกระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้อของตนเองและการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

สถาบันฝึกหัดครู ควรมีกลไกคัดเลือกนักศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งนักศึกษาที่มีคุณสมบัติที่

เหมาะสมกับการเป็นครุในอนาคต ในการทดสอบทางวิชาการ และคุณลักษณะที่เหมาะสมของความเป็นครุ โดยการทำแบบทดสอบวัดแววจการเป็นครุ เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในบทบาทของความเป็นนักศึกษาคครู เห็นความสำคัญของการเป็นครุ เป็นผู้ที่พร้อมที่จะมีการเรียนรู้ วางแผน และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สำหรับนักศึกษา ควรมีความพร้อมและตระหนักในบทบาทของตนในฐานะนักศึกษาคครูนอกจากมีการพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการ และในวิชาชีพที่ทางสถาบันจัดให้แล้ว ควรที่จะพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการวางแผนการเรียน การแสวงหาความรู้ ในสิ่งใหม่ๆด้วยตนเอง ตระหนักในบทบาทของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในบทบาทของตน เห็นความสำคัญของตนเองในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพครุ ส่วนหนึ่งที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้สามารถเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยมาสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เนื่องจากการวิจัยนี้ได้นำผลจากแนวการปฏิรูปการศึกษามาศึกษาในด้านการผลิตครุที่มีความเกี่ยวข้องถึงคุณภาพครุมากที่สุดนั้น ควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา การรับรองมาตรฐานของหลักสูตร ควรมีการตรวจสอบอย่างลึกซึ้ง ทั้งโครงสร้างของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนานักศึกษา และกิจกรรมการพัฒนาความเป็นวิชาชีพครุ มีการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน ดังที่บูท (Boote, 2006: 461) ได้กล่าวไว้ว่าการกำหนดเป็นนโยบายจะเป็นแนวทางที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครุอย่างลุ่มลึก และสร้างความเป็นเอกภาพในการผลิตครุให้มีคุณภาพ และปรับตัวได้กับความหลากหลายของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองหรือสร้างหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพสูง เพื่อพัฒนานักศึกษา

ด้านการวิจัยในฐานะที่จะเป็นผู้นำความรู้ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่รวดเร็ว โดยการสร้างชุดพัฒนา กิจกรรม ความรู้และกระบวนการวิจัย อาจใช้ตัวแปร ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญในการวิจัยนี้พัฒนาควบคู่ไปด้วย เพราะผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าการที่นักศึกษาจะมีพฤติกรรมของครูนักวิจัยนั้นมีผลมาจากความยึดมั่นผูกพันในบทบาท มีความภาคภูมิใจในตนเอง และเห็นความสำคัญในการวิจัย ซึ่งการใช้ตัวแปรเหล่านี้พัฒนาคุณลักษณะร่วมกับการวิจัยของนักศึกษาจะช่วยทำให้พฤติกรรมของบุคคลมีความคงทนมากขึ้น

2. ควรทำการประมวลเอกสารเพิ่มเติมเพื่อศึกษาตัวแปรทางจิตวิทยาที่สำคัญอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของความเป็นครู เช่น เจตคติ แรงจูงใจ ความพึงพอใจ เข้ามาร่วมศึกษาร่วมกับเอกลักษณ์เพื่อทำนายพฤติกรรม เพราะตามแนวคิดของ เบอร์ค (Burke, 2006: 81-89) และแนวคิดของ สมิธ โล

วิน(Smith-Lovin, 2007: 111-112) ได้เสนอแนะไว้ว่า ตัวแปรทางจิตวิทยาเหล่านี้จะร่วมกันในการทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ดี หากนำมาศึกษาร่วมกับเอกลักษณ์ของบุคคล และจะช่วยเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมบุคคลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรปรับปรุงแบบวัดตัวแปรการรับรู้สามารถของตนในการวิจัยในฐานะตัวแปรทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่สำคัญในการวิจัยนี้เพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้นกว่าที่ใช้ในการวิจัยนี้

3. เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของเอกลักษณ์วิชาที่ครูอาจทำการวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนารองของนักศึกษา ควรมีการศึกษาระยะยาว (Longitudinal study) กับนักศึกษาครูที่เข้าเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนกระทั่งจบหลักสูตร ด้วยเครื่องมือเดิม เพื่อดูพัฒนาการของนักศึกษา หรือดูว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมีความแปรเปลี่ยนหรือมีความคงที่ในการวัดแต่ละครั้งหรือไม่

บรรณานุกรม

งามตา วนินทานนท์. (2545). *การถ่ายทอดทาง*

สังคมกับพัฒนาการของมนุษย์.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.

งามตา วนินทานนท์ และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2551).

*ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการจัดการศึกษาตามแนว
ปฏิรูปการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมทางสังคม
ที่มีต่อความสุขใจ และพฤติกรรมกรเรียนของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.*

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปรีดา เบญจคาร. (2548). *การส่งเสริมการรับรู้*

ความสามารถของตนในกระบวนการ

พัฒนารับรู้ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู.

ปริญญาานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรม

ศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). *รายงานการวิจัยเพื่อ*

นโยบายและแผนปฏิบัติการผลิตและการ

พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ

ศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ

- สุธาสินี บุญญาพิทักษ์. (2545). *การพัฒนาหลักสูตร
ครุศึกษาระดับชั้นเรียนสำหรับนักศึกษา
วิชาชีพครู*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด.
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). *การวิจัยปฏิบัติการใน
ชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545).
*พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักงานสถาบันราชภัฏ. (2546). *หลักสูตรการ
ผลิตครู 5 ปี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถาบัน
ราชภัฏ.
- Agee, J. (2004, April) Negotiating a Teaching
Identity : An African American Teacher's
Struggle to Teach in Test – Driven
Contexts. *Teachers College Record*,
106(4), 747–774.
- Barty, L. (2004, spring). Embracing Ambiguity
in the Artifacts of the Past : Teacher
Identity and Pedagogy. *Canadian
Social Student*, 38(3), 1-22.
- Boote,D.N. (2006,August). Teachers'
Professional Discretion and Curricula.
*Teachers and Teaching: Theory and
Practice*, 12(4), 461–478
- Blinne, W.R., & Johnston, J.A. (1998, November/
December). Assessing the
Relationships between Vocational
Identity, Academic Achievement, and
Persistence in College. *Journal of
College Student Development*, 39(6),
569-576.
- Boyd, V.S., Hunt, P.F., Kandell,J.J., & Lucas,
M.S. (2003, March/April).
Relationship Between Identity
Processing Style and Academic
Success in Undergraduate
Students. *Journal of College Student
Development*. 44(2),155-167.
- Burke, P.J. (2006). Identity Change. *Social
Psychology Quarterly*. 69(1), 81–96.
- Burke, P. J., & Reitzes, D. C. (1981). The Link
between Identity and Role
Performance. *Social Psychology
Quarterly*. 44(2), 83-92.
- _____. (1991). An Identity
Theory Approach to Commitment.
Social Psychology Quarterly, 54(3):
239-251.
- Burke, P. J., Stetes,J., & Cerven,C. (2007).
Gender, Legitimizing, and Identity
Verification In Groups. *Social
Psychology Quarterly*. 70(1), 27-42.
- Entwistle, N. J., & Peterson, E. R. (2005).
Conceptions of Learning and
Knowledge in Higher Education :
Relationships with Study Behavior and
Influences of Learning Environment,
*International Journal of Education
Research*, 41, 407–428.
- Etheridge, J. (2005). *Memories and Reflection
as Sources for Understanding
Teacher Identity*. MA. Concordia
University (Canada).

- Freedman, D.M., Bullock, P.L.; & Duque, G.S. (2005, December). Teacher Educations' Reflections on Moments in Secondary Teacher Education Course : Thinking Forward by Challenging our Teaching Practices. *Teachers and Teaching : Theory and Practice*. 11(6), 591-602.
- Hayden, J. (1995). Professional Socialization and Health Education Preparation. *Journal of Health Education*. 26(5), 271 – 276.
- Kline, R.B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. 2 nd ed. New York: Guilford.
- Komives, S.R., & et.al. (2005, November/December). Developing a Leadership Identity : A Grounded Theory. *Journal of College Student Development*. 46 (6), 593-611.
- Kovacic, G. (2005, May). Voice Education in Teacher Training : An Investigation into the Knowledge about the Voice and Voice Care in Teacher –Training Students. *Journal of Education for Teaching*. 31(2): 87-97.
- Loughran, J., Mitchell, I., & Mitchell, J. (2002). *Learning from Teacher Research*. New York: Teacher College Press.
- Miller Marsh, M. (2005). *Discourse, Genre and Teacher Identities*. Ph.D. The University of Wisconsin-Madison.
- Orland – Barak, L., & Tillema, H. (2006, February). The 'Dark Side of the Moon' : A Critical Look at Teacher Knowledge Construction in Collaborative Settings. *Teachers and Teaching : Theory and Practice*. 12(1), 1–12.
- Serpe, R.T. (1987). Stability and Change in Self : A Structural Symbolic Integrationist Explanation. *Social Psychology Quarterly*. 50(1), 44-55.
- Smagorinsky. P., & et. al. (2004, January/February). Tension in Learning to Teach Accommodation and The Development of a Teaching Identity. *Journal of Teacher Education*. 55(1), 8–24.
- Stryker, S. (1968). Identity Saliency and Role Performance. *Journal of Marriage and the Family*. 4: 558-564.
- _____. (1987b). Identity Theory: Developments and Extension. in K. Yardley and T.Honess. (Eds.), *Self and Identity*. New York: John Wiley & Sons.
- _____. (2000). Identity Competition: Key to Differential Social Movement Involvement. In S. Stryker, T. Owens, & R. White Minneapolis (Eds.), *Identity, Self, and Social Movements*. (pp. 21-40) : University of Minnesota Press.

- Stryker, S., & Burke, P.J. (2000). The Past, Present, and Future of an Identity Theory. *Social Psychology Quarterly*, 63(4), 284-297.
- Stryker, S., & Serpe, R. T. (1982). Commitment, Identity Salience, and Role Behavior: A Theory and Research Example. In W. Ickes & E. S. Knowles. (Eds.), *Personality, Roles, and Social Behavior* (pp. 199-218). New York: Springer-Verlag.
- _____. (1994). Identity Salience and Psychological Centrality: Equivalent, Overlapping or Complimentary Concepts?. *Social Psychology Quarterly*. 57(1), 16-35.
- Sullivan, T.J. (2004). *Sociology : Concepts in a Diverse world*. 6 th. ed. Boston: Pearson Education.
- Torres, V. (2004, July/August). Familial Influences on the Identity Development of Latino First – Year Student. *Journal of College Student Development*, 45(4), 313 – 332.
- Zellermayer, M., & Tabak, E. (2006, February). Knowledge construction in a teachers' community of Enquiry : A possible road map, *Teachers and Teaching: Theory and Practice*. 12(1), 33-49.